

ת"פ (תל אביב) 29739-07-17 - מדינת ישראל נ' מנשה מור

ת"פ (תל-אביב-יפו) 29739-07-17 - מדינת ישראל נ' מנשה מורמחוזי תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 29739-07-17

מדינת ישראל

נגד

מנשה מור

אריק מור

אוהד אנזל - עניינו הופרד

ג'נט מועלם

גלית פאר - זוכתה

יצחק מור

א"י אנטוניו או סרויס בע"מ חברות

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו -יפו

[21.12.2024]

לפני כבוד השופטת טלי חיימוביץ

החלטה

בבקשת המאשימה לעיכוב יציאה מהארץ והטלת ערבויות להבטחת התייצבות להמשך ההליך.

1. ביום 15.12.24 ניתנה הכרעת הדין בעניינם של הנאשמים והם הורשעו, איש איש לפי חלקו, בשלל עבירות, כולל עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, קבלת דבר במרמה, הלבנת הון בסכומים של עשרות מיליוני ₪ ועבירות נוספות. הטיעונים לעונש נקבעו ליום 2.2.25.

2. המאשימה עותרת להאריך את צו החילוט הזמני עד למתן גזר דין, לאסור יציאתם מהארץ של נאשמים 1 ו- 2 ולהשית ערבויות להבטחת התייצבות על כל הנאשמים.

3. אשר לנאשם 1, ב"כ המאשימה תאר את הסטוריית ההליך בעניינו. בתחילת הדרך, כל אימת שביקש נאשם 1 לצאת מהארץ, העמיד ערבויות בהסכמת המאשימה. בסופו של יום הוסכם בין הצדדים, שהרכוש התפוס שנועד להבטיח את החילוט ועמד באותה העת על סך כ-20 מיליון ₪, ישמש גם להבטחת החזרה מחו"ל, בתוספת ערבות עצמית. צו איסור היציאה מהארץ פקע.

4. לפני כשנה וחצי, בחודש 6/23, נודע למאשימה כי נאשם 1 הגיש תביעת הגירה בבית המשפט למשפחה. על כן עתרה לחדש את צו עיכוב היציאה מהארץ נגדו. העניין הגיע לבית המשפט העליון בבש"פ 5907/23 ושם הוגדל סכום הבטוחות מתוך התפוסים ונכסי דלא נידי נוספים, לסך של 30 מיליון ₪, בתוספת לתנאים שנקבעו בבית המשפט המחוזי (הפקדת 400,000 ₪ בחשבון נאמנות, ערבות עצמית בסך 700,000 ₪ וערבויות שלושה צדדי ג' בסכומים של 250,000 ₪ ו- 400,000 ₪).

5. ב"כ המאשימה טוען עתה, כי עם מתן הכרעת הדין המרשיעה, השתנו הנסיבות. הנאשם עומד בפני עונש מאסר משמעותי. מרכז חייו בחו"ל, כולל נכסים העשויים לשמש אותו אם ימלט. הוא גם אוחד דרכון אירופאי, כך שאם ימלט לשם, לא יוסגר. ב"כ המאשימה הפנה גם למסקנות המהימנות הקשות שבהכרעת הדין, לכך שההרשעה כוללת עבירות מרמה כנגד שלל גופים, ולעובדה שבתחילת שנות האלפיים עזב הנאשם את ישראל בניגוד לצו עיכוב יציאה מהארץ, עקב חובות לבנקים. על כן, מתקיים יסוד סביר להניח שאם יצא הנאשם את הארץ, לא ישוב על מנת לרצות את עונשו.
6. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה בעניינו של מיכאל גנור (בש"פ 1035/20 ובש"פ 6769/21) וטען כי מדובר בנסיבות זהות (נאשם בעל דרכון זר, מרכז עסקים ומשפחה בחו"ל). בעניינו של גנור ההחלטות האוסרות על יציאתו מהארץ אף ניתנו בשלבים מוקדמים יותר של ההליך, בטרם הרשעה. נקבע בעניינו, כי החשש מהימלטות הוא אינהרנטי ולא ניתן לאיינו כלל, אף בדרכים המקובלות. היות ובעניינו הנאשם כבר הורשע, הסכנה להימלטות אינה תיאורטית, בפרט בהינתן מעשי המרמה כנגד רשויות ובנקים, בהם הורשע.
7. עוד עתרה המדינה, ליתן צו עיכוב יציאה מהארץ גם כנגד נאשם 2 ולקבוע ערבויות להתייצבותם של נאשמים 2, 4 ו-6 להמשך ההליך.
8. לטענת ההגנה, לא הוצגה כל ראיה לכוונת נאשם 1 שלא להתייצב לריצוי עונשו. הנאשם יצא ושב לארץ לעיתים תכופות לאורך ניהול ההליך. הנאשם לא עזב את הארץ גם לאחר הדיון מ-29.10.24, בו הובהרה לנאשמים עמדת בית המשפט. אשר לבקשת ההגירה, נטען כי העובדה שהנאשם מבקש לשנות את מרכז חייו לחו"ל בתום ההליך, אינה מלמדת על כוונה שלא לרצות את עונשו. לנאשם בן נוסף כבן 5 המתגורר בארץ יחד עם אמו ורשום בגן ילדים בארץ. בבית ברמות השבים גרים נאשם 1 ובנותיו. על כן, די בנכסים שנתפסו, בשווי 30 מיליון ₪, כדי להבטיח את התייצבותו.
9. ההגנה מציעה כי צו העיכוב היציאה מהארץ יותר על כנו ויוותרו הערבויות שנקבעו על ידי בית המשפט העליון, לתקופות היציאה מהארץ. בנוסף, נאשמים 1 ו-2 לא יצאו לחו"ל בחפיפה והערבויות יהיו צולבות. נאשם 1 עתר לאפשר לו לצאת לחו"ל בין התאריכים 25.12.24 עד 6.1.25, עקב חופשה בחו"ל עם בנו. כן הוצג אישור לפיו ביום 7.1.25 לנאשם 1 קבוע ניתוח בארץ.
- דיון
10. סעיף 6(א) לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, מקנה לכל אדם זכות לצאת מישראל. זכות זו מוקנית גם לנאשם בהליך פלילי, אלא שיש לאזנה מול טובת הציבור ובעיקר מול החשש כי הנאשם לא יתייצב לדיון.
11. בע"פ 3164/14 גיא פן נ' מדינת ישראל (נבו 18.5.2014), נקבע כי הלכת בינקין (בש"פ 6654/93), לפיה אפילו כאשר קיימת וודאות קרובה לאי חזרתו של נאשם לארץ, על בית המשפט לבחון קיומם של אמצעים חלופיים להבטחת התייצבות, "רוככה" במהלך השנים. כיום הגישה היא כי לאחר שנאשם הורשע בדיון, רק במקרים חריגים ונדירים תותר יציאתו מן הארץ. לצד זאת, אישר בית המשפט העליון באותו עניין את היציאה לחו"ל, חלף הפקדת בטוחות שהיו גבוהות יותר מאלה שאושרו לו טרם ההרשעה.

12. ראו לעניין זה גם ע"פ 5307/09 איאן נייג'ל דיוויס נ' מדינת ישראל (נבו 16.7.09). המבקש, שהיה תושב בריטניה, הורשע בעבירות מרמה, דינו נגזר ל- 18 חודשי מאסר בפועל, והוא המתין להכרעה בערעור שהגיש. חרף העובדה שבמהלך ניהול ההליך המבקש יצא את הארץ לרגל עסקיו, הקפיד לחזור ואף הפקיד בטוחות של כ- 3.5 מליון ₪ והיה מוכן להפקיד בטוחות נוספות, דחה בית המשפט את בקשתו לביטול הצו בשלב זה של ההליך. כך נאמר: "ככל שההליך הפלילי מצוי בשלב מתקדם יותר, וההסתברות להרשעה ולענישה של הנאשם גוברת, כך הנטייה לסייג את חופש התנועה של הנאשם תגבר, כדי למנוע סיכולו של ההליך הפלילי על ידי חשש להימלטות... החשש הולך וגובר כאשר העונש לו צפוי הנאשם הוא מאסר, ובמיוחד כאשר מדובר באדם חסר רקע פלילי קודם, וכאשר מקום מושבו הקבוע בחוץ לארץ, ומשהוא עתיר נכסים באופן המקל באופן ניכר על יכולתו להימלט מהדין. אכן, בשלב ערעור על הכרעת דין מרשיעה ועל גזר דין המטיל מאסר, הסיכון להימלטות הנאשם גובר באופן ניכר, ולפיכך הכף נוטה בביור להגביל באותו שלב את חופש תנועתו, כדי להבטיח את סיומו של ההליך הפלילי ללא תקלה. במיוחד כך הדבר כשמדובר בתושב חוץ ששורשיו נטועים בארץ זרה והוא עתיר הון, נתון המאפשר לו למצוא מקלט במדינה ממדינות העולם".
13. עוד נקבע, כי יתכנו מקרים חריגים ומיוחדים בהם תידרש יציאתו את הארץ של נאשם שנגזר עליו עונש חמור הנתון לערעור, כדי להגשים צורך אישי-אנושי מיוחד. אולם מדובר בצורך נדיר שמשקלו כבד, ועליו לגבור במהותו על האינטרסים האחרים. עושרו של המבקש, ביחד עם מרכז חיים באנגליה, עבירות חמורות, עונש חמור ושלב סופי של ההליך הפלילי, הקימו לשיטת בית המשפט העליון, סיכון שלא ניתן לאיין לסיכול ההליך הפלילי, גם באמצעות הבטוחות שהוצעו: "חופש התנועה שניתן למבקש במהלך המשפט בערכאה הדיונית, ועמידתו האחראית בתנאים שהוצבו להתייצבותו למשפט ראויים אכן לציון, אולם אין בכך כדי להבטיח מפני הסיכון הממשי הקיים בשלב הדיוני שלאחר הרשעתו וענישתו, בעת הליך הערעור" (שם בפסקה 5).
14. במקרים אחרים איפשר בית המשפט העליון לנאשמים לצאת בנסיבות דומות, אך קבע בטוחות מחמירות מאלה שנקבעו טרם ההרשעה. ראו למשל בש"פ 7938/15 אלדר נ' מדינת ישראל (נבו 26.11.2015), כב' השופט הנדל קבע כי: "ככלל, נכונה הגישה לפיה אין להיעתר לבקשה מעין זו עקב האפשרות להימלטות, וגם כדי שלא לפגוע באמון הציבור במערכת אכיפת החוק" (פסקה 2). בנסיבות העניין התיר יציאת המבקש, אך קבע: "בנסיבות אלה הכף נוטה לטובת קבלת הבקשה. עם זאת, הדבר יהיה כפוף לתנאים מחמירים, אפילו יותר מאלה שנקבעו לגבי יציאת העורר מהארץ עד כה, שכן יש להעניק משקל לכך שנגזר דינו של העורר".
15. בשים לב לעמדת הפסיקה במקרים דומים, עניינו של הנאשם שבפניו הוא גבולי. ההליך בעניינו מתקרב לסיום וכבר ניתנה הכרעת דין בגדרה הורשע הנאשם בעבירות חמורות, אשר מן הסתם עתידות לגרור ענישה בהתאם; מרכז עסקיו של הנאשם מצוי בחו"ל ובנקל יכול הוא להעביר לשם גם את מרכז חייו, היות ובנותיו מנישואיו הקודמים כבר בגירות ובת זוגו הנוכחית מוכנה להגר עמו ועם בנם הקטין לחו"ל; לכך אוסיף את עזיבתו של הנאשם את הארץ בתחילת שנות האלפיים חרף צו עיכוב יציאה שהיה תלוי ועומד נגדו, את קביעותי הקשות בדבר מהימנותו, ואת הרשעתו בעבירות מרמה. מנגד, לא ניתן להתעלם מהעובדה שלכל אורך ההליך, כולל אחרי 29.10.24, בה במסגרת ישיבת סיכומים בעל פה, בהסכמת הצדדים, הובהרו לנאשם בקווים כלליים תוצאות ההליך וחרף יציאותיו התכופות לחו"ל, הוא לא עזב את הארץ.

16. גם אני מתעלמת מהעובדה שבית המשפט העליון, בשלבים מתקדמים של התיק, איפשר לנאשם לצאת את הארץ, חרף כוונותיו להגר (בש"פ 5907/23). בגדר נימוקיו שקל כב' השופט סולברג את חומרת העבירות, הענישה הצפויה לנאשם באם יורשע, טיב האישומים שעניינם במעשי תרמית וזיוף המקשים על מתן אמון בנאשם, ביחד עם הצלחתו של הנאשם בעבר לצאת את הארץ, חרף צו עיכוב יציאה שהוטל עליו בשעתו. מנגד, נלקחו בחשבון יציאותיו התכופות של הנאשם את הארץ, בהסכמת המאשימה, ועמידתו בתנאים. מאלה הסיק בית המשפט העליון, חרף הנתונים החדשים, כי התנהגותו לאורך ניהול ההליך מלמדת על סיכון פחות להימלטות מאימת הדין ולשיבוש ההליך הפלילי. זאת ביחד עם חזרת המאשימה משני אישומים חמורים. בית המשפט העליון גם איבחן בין המקרה דנן לבין עניין גנור, בהתחשב בהבדלים בין חומרת האישומים שנדונו שם ובשים לב למידת האמון שניתן לתת במשיב. כן הובא בחשבון הנזק שיגרם לעסקיו של הנאשם באם תאסר עליו היציאה מהארץ, בהיות העסקים בחו"ל ונוכחותו שם נדרשת. הצהרותיו השונות לבתי המשפט השונים, בדבר כוונתו להגר, אינן מצביעות על עליית הסיכון להימלטות באופן שלא ניתן יהיה ליתן לו מענה בדרך של הגדלת הערבויות הכספיות. לפיכך הוגדל שווי הבטוחות ל-30 מיליון ₪.
17. כיום לאחר מתן הכרעת הדין המרשיעה, נוסף השיקול המשמעותי, לפיו הנאשם שוב אינו חף מפשע.
18. לצד זאת אני סבורה, כי גם בהינתן ההרשעה, נוכח כל השיקולים האחרים, בפרט העובדה שדבר ההרשעה היה ברור לנאשם ממהלך הסיכומים בעל פה והוא לא עזב את הארץ, ונוכח העובדה שייקח זמן לא מבוטל עד שפסק הדין יהיה חלוט, נכון לאפשר לנאשם לצאת את הארץ לרגל עסקיו, ובלבד שהבטוחות שיקבעו לחזרתו יהיו מרתיעות דיין ומחייבות יותר מאלה שהיו עד כה.
- על כן, אני מורה כדלקמן:
19. נאשם 1 - הבטוחות שנקבעו בהחלטות קודמות (צ"א 29628-07-17, בש"פ 5907/23) לצורך התייצבות למשפט או לריצוי המאסר, יעמדו על כנן. צו עיכוב היציאה מהארץ שניתן על ידי ביום 15.12.24 יעמוד על כנו עד תום ההליך. על מנת לבטלו, יוסיף הנאשם על הבטוחות הקיימות ויפקיד סך 500,000 ₪ במזומן או בערבות בנקאית.
20. נאשם 2 - לאחר שהורשע בעבירות חמורות אך מרכז חייו בישראל, ניתן בזאת צו עיכוב יציאה מהארץ נגדו. על מנת לבטלו יפקיד נאשם 2 סכום של 100,000 ₪ במזומן או בערבות בנקאית, להבטחת חזרתו.
21. נאשמים 2, 4, 6 ערבויות להבטחת התייצבות - כל אחד מהנאשמים יפקיד להבטחת התייצבותו להמשך ההליכים ערבות עצמית וצד ג' ע"ס 150,000 ₪ כל אחת, זאת יעשו עד ליום 23.12.24 בשעה 12.00.
22. בהתאם להסכמת הצדדים, מוארך בזאת צו החילוט הזמני עד למתן גזר הדין.
23. על מנת לאפשר למי מהצדדים שיבקש לעשות כן, לערור על החלטה זו, אני מורה כי היא תיכנס לתוקף ביום 23.12.24 בשעה 12.00.
- ניתנה היום, כ' כסלו תשפ"ה, 21 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.